Erzeigende wie höchlich Ihr Königl: Maytt durch solche protestation lædirt wehre worden, wie übel auch Ihre Person in derselben tractirt Ihr trew undt glauben, so biß dato in d. gantzen Cron unbemackelt männiglich bekant, in dubium vocirt, welches Ihr Gn: undt Ihr Churfl: Dlt nimals bey schuldet, wolltens aber alles getrewlich Ihr Königl: Maytt referiren, alß dan würde der Churfürst von Brandenburg rechts erfahren, waß Er sich durch solche protestation undt widerspenstigkeit zu wege gerichtet hette: Damit es aber nicht daß ansehen hette, alß wolten Sie solche protestation mit stillschweigen übergehen, od. gleich wüsten Sie nicht, wie man dergleichen procedere begegnen sollte, alß hetten Sie eine Reprotestation verfertigen lassen, in welcher Sie männiglich darthun undt beweisen wollten, daß waß bißhero von Ihnen in diesem Hertzogthumb tractirt undt von Ihnen vorgenommen worden, nichts wider pacta undt privilegia, sondern alles denselben gemeeß sich verhielte, wolltens demnach craft tragender Königl: Commission solche Reprotestation hiemit vor allen Ständen E. E. Landtschafft publiciren lassen, welcher inhalt dieser.

Reprotestatio Dominorum Commissariorum Regiorum

Optassemus sane, Amplissimi Ordines, necessitatem nobis impositam non fuisse, hoc praesenti sermone Ampl. Vras alloquendi et admonendi hesterno Illmi Electoris facto et scripto, quo et Riae Mttis authoritas et jus supremum in indicendis Conventibus ac decernendis Commissionibus in hunc Ducatum, in quibus in diminutati jurium

Vrorum, tranquillitati Statu, integritati pactorum providiri et consuevit et jure meriti debet, in dubium vocatur et nostra fides, quam syncere & integrè Rïa Mttas et Resp. probatam habet et habebit (Deo dante) semper, perstringitur. Quod equidem non reticenti, ne silentio nostro vel illa approbasse videamur et erroneæ opinioni locum in animo plurium relinquamus, et fidei nostræ et muneris à Sua Ra Mtte Dnõ nrõ clementissimo impositi nobis ratio cum deposcere videatur, ex re nobis visum, coram Vobis, Amplissimi Ordines, ijs respondere, quæ coram ijsdem contra Rïæ Mttis dignitatem atq; illæsam nostram semper fidem dicta sunt, idab Amplitud. Vrïs requirentes inprimis, ut nobis Originalis hesterni Illmi Electoris scripti copia per easdem fiat.

Fatemur sanè Illmum Electorem non defuisse suo officio hac in parte, quod reddendi homagij tempus et locum primo quoq; tempore assignari à Ra Mtte petierit, illudq; esse præstaturum promptè, prout debet, obtulerit. Sed et, illud Illmus Elector fateatur necesse est, Sm Ram Mttem Dnum nostrum clementmum justis, æquis, firmissimisq; juris et pactorum feudalium rationibus eò adductum esse ut ante homagij præstationem ‡ pactorum observationi atq; juxta reversales et literas Vras in negocio feudi datas, Ampl.mi Ordines, correctioni eorum, quæ contra privilegia et jura Vra intercessissent, debiti cautum velit, quibus omnibus ut debitè & ritè satisfieri possit, ideo huc à Ra Mtte ablegati sumus, intellexitq; abundè Illmus Elector, tum ex Responso ipsius Celsitudis Legatis dato in Comitijs Varsaviensibus, tum ex literis iam Rïæ Mttis et nostra propositione non eo fine tantum huc nos ablegatos esse, prout mentio fit in hesterno scripto, ut tantum de tempore præstandi

‡ eorum primum satisfactionem sibi S. R. Mtas requireret, q. pactorum uti convenit præstita non fuerit, ijsq; secretiores Fra... Statu & aliis regrunt tum hac ratione [marginal note; "satisfactioni" written above "observationi"]

Homagii cum Illmo Electore conferremus, sed prout etiam in Responso Varsaviae dato extat, quod praesens Status Regni et Ducatus Prussiae requirit, quaeque pacta feudalia concernunt, cum Ipsius Celsitudine debite transigimus. Idque ipsum et literae Fidei ad Illmum Electorem per nos allatae testantur et deposcunt, ubi Illmus Elector statim edocetur, nos etiam Commissarios esse designatos seorsivo munere ad Ducatus Ordines. Vos nequam Amplissimi Ordines, ita, ut Illmus Elector conquerendi rationem non habeat, quod eo inscio ad fundandam Jurisdictionem Commissarialem nostram descenderimus ~~descenderimus~~, siquidem licet id minus praesenti tempore et ante decretam Illmo Electori administrationem Ducatus per Regiam Mttem ad Illmum Electorem pertinuerit, innotescentibus literis, quibus Amplitudines Vrae ad praesentem Commissionem convocantur, Illmi Electoris assensus et consensus est appositus. Multo minus causa est juris Rae Mttis in dubium vocandi, Regiam Mttem commissiones instituere, Ordines convocare posse, et dum id facit, jure suo contra pacta publica et privilegia hujus Ducatus facere, prout dicitur in scripto. Illud enim expressa pacta et reiteratis temporibus peractae Commissiones Rae Mtti permittunt, et Vrae reversales literae humiliter a Ra Mtte deposcunt, itaque muneris Regii esse volunt, ut quoties cunque vobis vel Vris posteris, Amplissimi Ordines, homagium novo principi, prout iam accidit, praestandum veniret, toties Ra Mtas animadverteret an quid intercessisset in praeteriti Ducis regimine contra formulam Regiminis, contra Testamentum Ducis Alberti, contra vestra privilegia et jura, ea corrigi praevideret Sa Ra Mtas, quod, quomodo potest fieri commodius et expeditius, quam Commissionis talis via, qualem jam instituimus.

Futi in pactis perpetuis ao 1525 et 15[illegible] expressum est. Item in Commissione ao 1566. item 67. 86 item in Commissione ao 1609 ab initio in prima et altera propositionis parte ibidem § Demandaverat S. R. M. item paulo post ibidem § de facultate in dicendis a Dnis Regentibus Conventuum, Item ibi: R. M. perpetuam legem sancit in negotiis S. R. Mttis ubi omni alio tempore, ita etiam Vacantis Curatelae, uti nunc praesens status est.

qualis etiam peracta fuit anno 1609. antequam Illmo Pa-
rente Illmi Electoris moderni cura ægri principis et admi-
nistratio Ducatus decreta fuisset, qualis deinceps ite-
ratis vicibus instituta fuerit, vivente Illmo Parente
Illmi Electoris, qui debitum iis præstabat officium nec
contra pacta publica eas militare prout in scripto dicitur
arbitrabatur, qua etiam in parte vestigiis Majorum et
exemplis insistere Illmum Electorem optaremus. Fit
mentio in scripto, ad nullius ex Ordinibus instantiam Com-
missionem decretam à Riâ Mtte, cum in Angerburgico Re-
cessu omnes sopitæ sint querelæ. Quod equidem ipsius
Recessus et clausula ipsa et puncta perspicua solvunt. Siquidem
ipsius Recessus authoritas à Riæ Mttis confirmatione de-
pendet, et ad eam remittitur, à qua Ra Mtte nos ejusdem
Recessus ad puncta pactorum & jurium examinandi &
iisdem confirmandi mandatum habemus, ut ita primum sor-
tiatur robur.

Sed et illud in recessu illo peccatum est, quod non omnes
eo Ordines vocati fuerint, et non omnium querelæ et
gravamina ibi audita, pauci ibi fuere consiliarii, ex Or-
dinibus tam equestri quam civico nemo, qua de causa vel ma-
xime jam conquerantur Civitatenses, ita ut istum recessum
exorbitare ipsum existiment, qui exorbitantias sopire de-
buit. Deinde expresse et clare aliquos capita in eo [illegible] ad S. R.
vacantias quod attinet, aperti juris est, cui Illmus Elector
defunctus acquievit, quod eæ vacantiæ, quibus intra 6.
septimanas iuxta formulam Regiminis etiam ab Illmo
Duce gubernante provisum non foret, ad Riæ Mttis colla-
tionem devolvuntur. Docet id Responsum Riæ
Mttis Illmo Electori defuncto datum Varsaviæ die
4. Mensis Martii 1617. anno. Docet Decretum recessus
Commissariorum ejusdem anni, quod Decretum in rem judica-

Mttis dijudicatio-
nem et beneplacitum
remissæ sunt, quod hic
ante præstitam de
magistratu definiriae
exequi debuerunt.

famtrasyt Quantò magis ergo ad Riæ Mttis collationem perti-
nent ea officia in quibus conferendis per Dominos Regentes
gubernantes authoritate R. Mttis Ducatum, antequam Dux
ad gubernacula Ducatus per Riam Mttem admissus fuerit,
formulæ Regiminis hoc in passu contraventum sit.† Cum
igitur hac in parte jure suo manifesto Riæ Mttis perùti nos
voluerit, nihil est, quod peccatis nos contravenire dicatur,
qui priùs Riæ Mttis secundùm pacta tenemur, prout
Nobis à S. R. Mtte præscriptum est, qui tamen gravi-
tum Capitanter eo devenerimus, ut hæc pauca munera
indigenis sanè omni exceptione majoribus et quibus nil oppo-
ni posset, contulerimus Riæ Mttis authoritate. Testes
nobis sunt Domini Regentes, quos et ante Commissionis tempus
hac in parte admonuimus, et ipso Commissionis die ità
Imprimis proposuimus atnexâ causâ, quod in pleno numero
consulentium de negocijs arduis in hoc conventu per
Amplitud. Vrãs agi expeteret maturo consilio. Repe-
tivimus idem scripto nrõ 13. Martij, quod equidem scriptum
prout Nobis Magci Dni Regentes retulerunt, ad manus
Illmi Electoris eo ipso die retulerunt, ex quo Illmus Elector
postquam intellexit propositi nostri ad præscriptum Riæ
Mttis rationem certam opportunitatem habuit de ijs no-
biscum agendi ordinatis medijs, cui nos satisfacere
etiam tum temporis non gravati fuissemus, prout idem ob-
tulimus cum à Mgcis Dnis Regentibus nomine Illmi Electoris
nobis relatum fuit, hac in causa Illmi Electoris mentem
nobis scripto apertum fore, quod hucusque expectavimus.
Res igitur ipsa pro nobis loquitur, nos neque contra jura
pactorum, neque jura Civilitatis in processu quicquam peccavisse

† Et quod summum fuit eorum aliqui non jurârunt et quod curatela va-cante suti nunc Gonsens Status est Magistratuum et dignitatum distributio cum scitu S. R. M. facienda uti hoc in Commissione aõ 1609. sub decisionibus alterius partis §. Similiter militem. in fine cautum est expressè, et quod Dni Regentes superiores Capitaneatus ad mandatum S. R. Mttis formulæ Regiminis et Testamenti asscire noluerant.

qui et tempus deliberationis hoc in passu Mgcis Dnis
Regentibus dedimus et nullo plane invito, prout nobis im-
putatur talia munera imposuimus, ut pote cum absentibus
plura collata sint.

Iuramenti formulam quod attinet extra controver-
siam est et Illmum Electorem et Dnos Ordines et
Status huius Ducatus Sermis Poloniae Regibus et Regno
atque ad pactorum stabilitatem et iurium huius Ducatus
et Regni identitatem sartam tectam conservandam
publico iuramento habere debere fidem, itaque cum
constet et formula iuramenti a nobis Mata nil aliud
contendat, quam id ipsum, sane non videmus, quid pactis
magis consonum sit, quam iis iuramenti vinculo ita
cavere, ut nulla vi vel iniuria ex suo robore dimo-
veri possint. Et sane nulli aptiores ad Consiliarios
Illmi Electoris esse possunt, quam ii qui praescriptam
formulam in pectoribus et conscientiis suis semper gerunt,
qua ratione ab isto regno patriae et ipsi Illmo Princi-
pi debeat constare officium. Sed equidem hanc formulam
nos certissimos et Sae Rae Mtti et Regni Ordinibus
universis ita probatum iri ut eorum iudicio nihil fu-
turum sit, quod in ea desideretur, siquidem nos pacto-
rum, iurium, privilegiorum mentem non solum materia, sed
etiam forma et verbis constat et ideo in viridi
observantia merito debet esse. Accedit et hoc quod variae mind †
Fidem nostram quod spectat, quod nobis ascribatur quasi
non ex voluntate S. R. Mttis Dni nri clementmi ea a
nobis fiat, gravis equidem eo in passu nobis fit iniuria.
Sed prout nobis Sae Rae Mtti Dno nro clementmo tantum
nostri muneris est reddenda ratio ita sufficit, ut eam
probatum hoc in passu habere fidem nostram in exe-
quendis ipsius Mttis mandatis nec speramus in ullis Amplit.

† tam in Comitiis quam alibi circumlatae fue-, quae S. R. Mtti non immerito suspicionem moverunt eamque sollicitam reddiderunt iuri suo et provinciae consulere.

Accedit et alia causa non minus periculosa quippe mutationem religionis, prout plurima in Regno exempla testantur novi dogmatis introducti per Illmum Principem.

Utrarum mente suspicionem eum de nostra fide locum su-
bituram, prout equidem habere non debet.

Protestationi itaque Ill^mi Electoris postquam nos satis respon-
disse non dubitemus, reprotestamur vicissim juribus Regni,
pactis feudalibus in eo contravenire, quod Commissioni Riae Mttis
repugnetur, quod Regno et Riae Mtti fidis, prout debet, ad
directi dominij agnitionem & pactorum observationem obligata
sufficienter esse non permittitur, quod iis fideles Regno et Riae Mtti
videntur, in eos minus integrae fidei esse judicentur, ij vero, quorum
nonnulli in reatu contra Ram Mttem sunt, fidissimi habeantur,
atque ad secessionem invitentur, quod contra expressam pactorum
mentem, contra promissum literis Illmi Electoris ad Riam Mttem
datis Regiomonti 6. Febr. Anno 1620 administrationi in negocijs
publicis Ducatus Illmus Elector se immisceat, antequam homa-
gium Riae Mtti praestiterit, Consiliisque nos Illmum Electorem non
impedire quin optimo jure ut in causa Dnorum Regentium
et Consiliariorum utatur prout jura Ducatus & pacta regni
dant, promptosque fuisse et nos ipsos cum Illmo Electore com-
ponere de iis, quae nobis à Sa Ra Mtti sunt demandata,
qua in causa Mgcos Dnos Regentes aliquoties interpellavimus, peti-
jmusque instari per eos apud Illmum Electorem, ut in continuanda
tractatione necessaria nobiscum ex voluntate Riae Mttis Illmus
Elector et dignitatis Mttis Riae et temporis haberet rationem
atque promptissimam nostram in omnibus operam obtulimus, prout
nobis testes erunt Magci Dni Regentes.

Poenas in turbatores per nos sanciri, qui nostris mandatis non
obtemperaverint et contra mentem nostram et contra verba
quibus R in admonitione ad Amplitud. Vras et in declaratione
ejusdem poena et requisitionem Amplitud. Vrarum [illegible]

anno 1609 decretum est, nobis ascribitur, et ejusdem poenae ob[illegible]
xios se facturos dixim[us], qui contra pactum, seu talia jura [illegible]
privilegia Ducatus quippiam agerent vel attentarent. Atq[ue] [illegible]
contra personas a nobis ad officia promotus, contraq[ue] omnes q[ui] S. R. M[aies]tatis voluntati et manda[to]
ex n[ost]ro praescripto obedientes se exhibent, protestatum sit, contra haec idem pariter [illegible]
protestamur. Spes suos subditos in officiis iis collatis continere, eorumq[ue] debitam

Nach publicirung dieser Reprotestation haben Ihre Ch[ur]f[ürstliche]
Die Herren Commissarien anbracht, wie Ihnen unbewust
Wie schmerzlich zu ohren kommen, dass auf solche
Ihrer Chur Fü[rstlichen]: Gn[aden]: erfolgte unbilliche protestation
etzliche von der Ritterschafft ganz ohnbesonnen zu der-
selben unbgetretten, solcher protestation beygepflich-
tet, sich auch auf eine gewisse art und weiss underschrie-
ben. Wolten demnach dieselben, so solches gethan, wohl auf-
sehen, was Ihnen hierauss entstehen würde. Befah-
len Ihnen demnach auss Königl: Authoritet und macht
daß sie solche Subscription, od[er] derselben glaubwürdige
copiam so wohl die Nomina aller derselben, so sich sub-
scribiret, wie dan auch einen gewissen revers, welchen
Ihnen Ihre Churfl[ürstliche] Gn[aden] pro assecuratione in hoc passu
[illegible] der hand und Siegell gegeben haben sollte,
herauss geben:
Hierneben begehrten die Herren Königl: Commissarij, daß die
Stände sambt und sonders obspecificirte Reprotesta-
tion subscribiren sollen. Darauff d[er] Herr
Landvoigt von Schacken Ottho von d[er] Schieben per
diese dilation hierauff sich zu bedencken gebetten,
welche E. E. Landschafft verstattet worden,
Was aber die jenigen anlangett, so d[er] Churfl[ürstlichen] Protestation
beygepflichtet, wüste d[er] Herr Landvoigt nicht, wer

Margin notes (left):

[illegible] fidem obedien-
tiam et obsequium,
quam in causa hac
aequissima et privi-
legijs consentanea
S. R. M[aies]t[a]ti contesta-
ti sunt defendere
et ab omni iniqua
impetitione tueri.

Subscriptio [illegible]
Commissariorum.